

BERLEVÅG KOMMUNE

Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø

Planprogram

Høringsfrist 15. april 2019

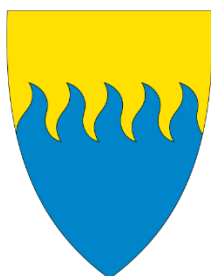

Foto: Dieter Salathe og Fred Larsen.

Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø

Planprogram

Kommunedelplan er en overordnet plan på et noe mer detaljert nivå enn kommuneplanen. Kommunedelplaner dekker en geografisk del av kommunen eller et bestemt tema.

1. Innledning: Hva er et planprogram?

Planprogrammet er en «plan for planleggingen»

Den 26. april 2018 vedtok Berlevåg kommunestyre å lage en kulturminneplan. En kulturminneplan er viktig også i Berlevåg kommune, siden det finnes få merkede soner for kulturminner og kulturmiljø i arealdel av kommuneplanen. En kulturminneplan vil gi kommunen større kunnskap og innsikt, og den vil være en ressurs og et verktøy for forvaltning, arealplanlegging, næringsutvikling, reiseliv, undervisning og formidling.

For alle planer som har vesentlige virkninger for miljø og samfunn skal det utarbeides planprogram. Planprogrammet skal gjøre rede for følgende:

- Formålet med planarbeidet
- Planprosessen med frister og deltakere
- Opplegg for medvirkning

Forslag til planprogram legges ut til offentlig ettersyn samtidig som kommunen varsler at planarbeidet starter opp. Høringsperioden er seks uker.

2. Formålet med kulturminneplanen

Planarbeidet skal bidra til å gi kommunen et bedre styringsverktøy.

Alle har et felles ansvar for å ta vare på kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap for kommende generasjoner. Kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap er viktige fellesgoder i lokalsamfunnet. De er identitetsskapende og gir oss en følelse av tilhørighet. Kunnskap om kulturminner gir mulighet for bruk og opplevelser, de er også ressurser for verdiskaping og samfunnsutvikling.

Den offentlige forvaltningen har et spesielt ansvar for å sikre at de nasjonale målene for kulturminneforvaltning blir oppfylt. Gjennom bruk av plan – og bygningsloven er kommunene helt sentrale i dette arbeidet. Det er en forventning fra staten at kommunene registrerer og verdisetter kulturminner og kulturmiljø som er av lokal verdi og arbeider disse inn i arealdel av kommuneplanen. Kommunedelplanen for kulturminner vil sette temaet på den politiske dagsorden og vil innarbeide det i kommunens virksomhet.

Kulturminneplanen skal:

1. Være konkret og gi oversikt over kulturminner og kulturmiljøer.

Kulturminneplanen skal også gi en prioritering over hvilke kulturminner og miljøer som er viktigst for Berlevåg kommune, som representerer og forteller om Berlevåg sin kulturarv og identitet.

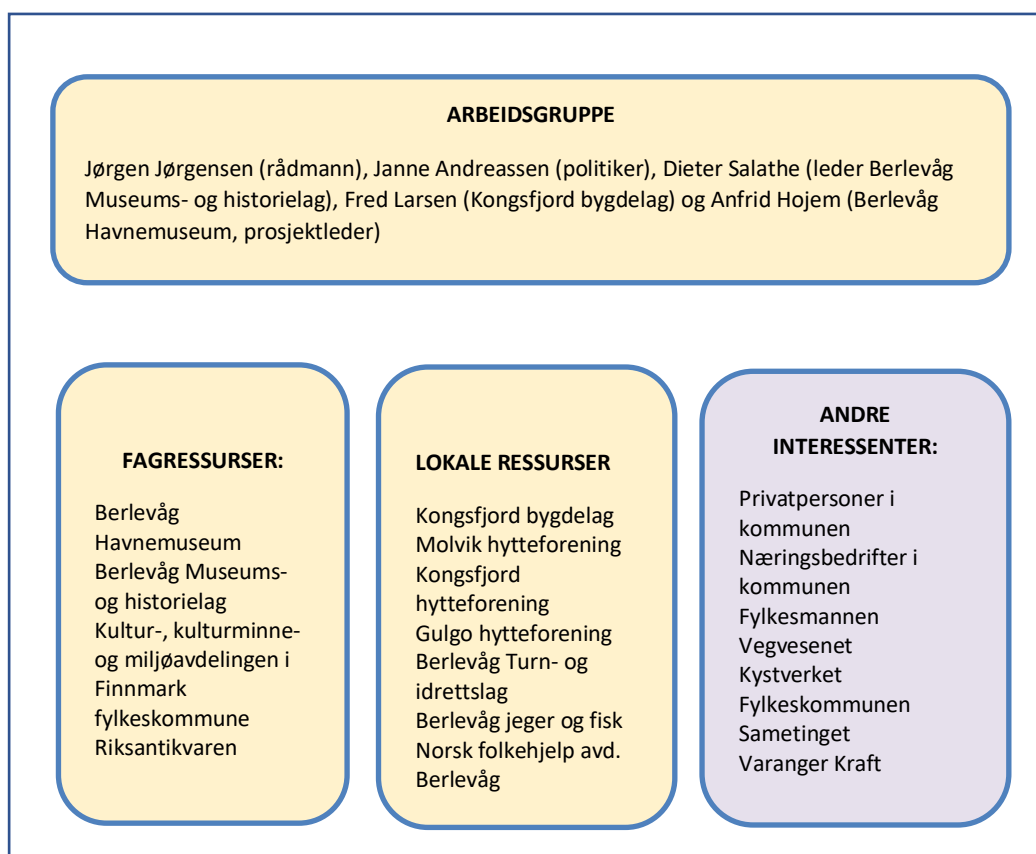
2. Sette fokus på kulturminnenes verdi i lokalsamfunnet og som identitetsskaper. Det er ikke alltid vi er bevisste på bygninger og miljøer vi har rundt oss til daglig. Men dersom de forsvinner ser vi at de hadde noe å si for vår identitet og tilhørighet. En kulturminneplan hjelper oss å oppdage disse viktige identitetsskapende markørene i lokalsamfunnet.
3. Gi kunnskap om og synliggjøre kulturminner, noe som vil bidra til å ivareta og bruke ulike kulturmiljøer og kulturminner. Dette kan gi mulighet for lokal aktivitet og økt utnyttelse av kulturminner som ressurs i planlegging, samfunns- og næringsutvikling.
4. Legge til rette for godt samarbeid mellom kommunen, frivillige foreninger og eiere av kulturminner.
5. Fremme god forvaltning av kulturmiljøer og kulturminner ved å etablere forutsigbare verktøy for planlegging, byggesaksbehandling og utbygging.
6. Inneholde også en **handlingsplan** for kulturminner og kulturmiljø. Hvilket behov er det for skjøtsel og formidling av kulturminnene, hvordan sikre forsvarlig bruk av dem? Hvordan kan vi få folk til å oppsøke kulturminnene, skape økt engasjement og interesse? Handlingsplanen skal gi en oversikt over hva som trengs av skilting, informasjonsmateriell og hvordan vi kan gi kunnskap til barn og unge i skole og barnehage, til innbyggere generelt og alle som besøker kommunen.

Befaring i Russerfangeleiren. Foto: Dieter Salathe.

3. Planprosessen med frister og deltakere

Tidsmessig er det beileilig dette året med en slik plan siden det er startet opp arbeid med kommuneplanenes samfunnsdel. Arbeidet med kommuneplanenes arealdel vil starte høsten 2019 eller vinteren/våren 2020.

3.1 Politisk organisering

Planprogrammet fastsettes av kommunestyret. Kulturminneplan skal også vedtas av kommunestyret.

3.2 Administrativ organisering

Planarbeidet ledes av prosjektleder, som har med seg en arbeidsgruppe på fire medlemmer. Denne gruppen har det overordnede ansvaret for helheten, strukturen og prosessen. Rådmann og planlegger bistår arbeidet.

3.3 Framdriftsplan

Aktivitet	Tidspunkt
Høring av planprogram	Mars/April 2019
Fastsettelse av planprogram (kommunestyret)	Mai 2019
Planarbeid/utarbeidelse av planutkast	Mars 2019-desember 2019
Høring av planforslag	Februar/mars 2020
Vedtak av kulturminneplan (kommunestyret)	Mai 2020

4. Opplegg for medvirkning

Alle skal kunne delta i planprosessen

Arbeidsgruppen skal sørge for at alle som ønsker det, kan være med å påvirke hvordan kulturminneplanen skal være.

4.1 Dialog med innbyggere, organisasjoner og næringsliv

Det er viktig å legge til rette for innspill og forslag.

4.2 Barn og unge

Barn og unge har rett til å bli hørt. I planarbeidet skal det legges spesielt til rette for dette. De skal etter hvert overta Berlevåg etter oss.

4.3 Opplegg og prosess for medvirkning

Planfase	Når	Type medvirkning	Form	Deltakere
Høring av plan-program	4.mars- 14.april	Formell høring i seks uker	Annonsering, presentasjon på nettsider mv.	Alle interesserte
		Presentasjon og dialog	Del av faste møter, eller egne møter	Arbeidsgruppe, fagressurser, lokale ressurser
Utarbeidelse av planutkast	Mars 2019- desember 2019	Dialog med aktuelle grupper og aktører	Nettbaserte innspill på aktuelle tema	For alle, aktuelle grupper, statlige og regionale myndigheter
Høring av planutkast	Februar - mars 2020	Formell høring i seks uker.	Annonsering, presentasjon på nettsider mv.	Alle interesserte

5. Avgrensinger/prioriteringer

Kulturminneplanen skal ha status som kommunedelplan og omfatte kulturminner i hele kommunen. Det er naturlig at de bebodde stedene; Berlevåg tettsted og Kongsfjord samt Kvitnes, Store Molvik og Gulgo (som i dag er hytteområder) vil bli mest vektlagt. Dette er pressområder: her ferdes folk mest, og her vil presset på kulturminnene være størst.

I denne omgang har vi valgt å ha fokus på de fysiske kulturminnene og kulturmiljø, og mindre på de immaterielle. Kulturminner under vann (automatisk fredet etter 100 år) vil heller ikke være prioritert.

Planen skal gi et godt grunnlag for prosesser rundt bygging, forvaltning og arealplanlegging i kommunen.

Denne første kulturminneplanen vil inneholde følgende satsningsområder:

- 1. Automatisk fredete kulturminner før 1537/1917.** Berlevåg kommune er rik på fornminner, og mange er registrert i kulturminnesøk (Askeladden).
- 2. Kulturminner og miljø knyttet til kyst- og kystkulturlandskapet (fiskerihistorie, havnehistorie, navigasjon).** De eneste vedtaksfredete anlegg i Berlevåg: Fjærtoftbruket og Kjølnes fyr tilhører denne kategorien.
- 3. Kulturmiljø og -minner knyttet til 2. verdenskrig.** I Kongsfjord og Berlevåg etablerte tyskerne kystfort, og vi har mye å ta tak i her mht. kartlegging og formidling.
- 4. Samiske kulturminner** – mange inkluderes i automatisk fredete kulturminner pkt. 1, men sjøsamisk bebyggelse fra nyere tid på Kvitnes, Store Molvik, Muorjegargo og Gulgo er også viktig.
- 5. Bebyggelse.** Vi kan dele inn i førkrigsbygninger og etterkrigsbygninger samt privat, næring og offentlige bygg. Gjenreisningsbebyggelsen i Finnmark og Nord-Troms står for øvrig i en særstilling nasjonalt.
- 6. Kirker og kirkegårder.** Dette tema gjelder Berlevåg tettsted og Kongsfjord.
- 7. Kulturminner knyttet til husdyrhold og jordbruk.** Den tradisjonelle fiskerbonden forsvant på 1950/60-tallet. Det er sparsomt med spor etter «hans» aktiviteter, og det er derfor desto mer viktig å kartlegge hva vi har.

Disse hovedtemaene er valgt med bakgrunn i museets kunnskap og erfaring samt diskusjon i arbeidsgruppa. Denne listen er imidlertid ikke uttømmende, ettersom arbeidet med å innhente informasjon om kulturminner og -miljøer og kategorisering av disse, vil kunne fortsette også under det videre arbeidet med kulturminneplanen.

6. Behovet for utredninger og kartlegginger

Kartleggingen av aktuelle kulturminner i Berlevåg kommune vil skje i form av gjennomgang av eksisterende registreringer, lokalhistorisk litteratur og tips/innspill fra foreninger, arbeidsgruppe og andre. Vi er heldige i Berlevåg kommune siden mange kulturminner (automatisk fredete) allerede er kartlagt i databasen Askeladden. Sefrak-registeret har oversikt over bygninger bygd før 1945.

Ingen framtid uten fortid!

Barnas dag 2018. Foto: Anfrid Hojem

Kontaktinformasjon

Berlevåg kommune, Rådhusgata 2, 9980 Berlevåg Tlf. 78782000

E-post: postmottak@berlevag.kommune.no

Prosjektleder: Berlevåg Havnemuseum, Anfrid Hojem Tlf. 93614187

E-post: anfrid@kystmuseene.no